

nova - pozri *supernova, betlehemska hviezda, astronómia*

nová figurácia - výtvarné prejavy z konca 50.-60.rokov ako reakcia na *abstraktné umenie* (porovnaj časový záber *novej predmetnosti* 1); návrat k predmetnému zobrazovaniu v priamom používaní objektov reálneho sveta (*montáž, asambláž*, využívanie *serigrafických* a *fotografických* metód); proti tradičnému *realizmu* zdôrazňuje priamu tvorbu reality v nezvyčajných rovinách; nadväzuje na umelecké tradície *expresionizmu, surrealizmu*, podľa ktorých sa určujú jednotlivé smery novej figurácie (napr. *pop-art* vychádzajúci zo *surrealizmu* sa tiež nazýva *nový realizmus*; (Raysse; v českej tvorbe K. a J.Válov); pozri *figurácia, materiálový obraz*

Baleka: súhrnné tendencie v umení 50.-60.rokov, ktoré zahŕňa figuratívne (t.j. predmetne) orientované výtvarné názory jednotlivcov (L.Chadwick, F.Bacon) aj smery (*art brut, pop-art, nový realizmus* ad.); tento široký prúd odmietal dobové *abstraktné umenie* (nefiguratívne) reprezentované *op-artom*, geometrickým a expresívnym abstraktným umením (pozri *geometrická abstrakcia, abstraktný expresionizmus*); nová figurácia však odmietala aj názory založené na antickom, renesančnom a realistickom *tvarosloví* a na princípoch jednoty času a miesta, na klasickom poňatí človeka, významu materiálu, techniky, kompozičných zásad ap.; nová figurácia sa vzdávala rovnako aj obrazu reality ako ho v modernom umení podával vecný a na objektívnu skutočnosť zameraný *kubizmus* (námet, súbežnosť časovo a miestne rozličných dejov, poňatie tvaru); cieľom novej figurácie bolo podať nový obraz človeka, tendencia však odzrkadľovala viac existenciálne rozčarovanie, pochybnosti o hodnotách, ťaživý pocit odcudzenia jedinca a jeho ľudskú situáciu; aktualizovala opäť realitu, človeka a predmetný svet; prehľad pozri pod heslom *nová predmetnosť*

Nová kniha kvetín - *Das Neue Blumenbuch*

Novalis - Malá čsl. encyklopédia: vlastným menom Friedrich Leopold von Hardenberg, žiak Fridricha Schilera; nemecký básnik a prozaik, teoretik *romantizmu*; formuloval názory a estetiku romantizmu; smeroval k iracionálnemu univerzalizmu, predstavovanému snahou po jednote poézie, náboženstva a prírody; autor románu *Modrý kvet*

„**nová mal'ba**“ - súhrnné označenie pre moderné prúdy v svetovom maliarstve 50.rokov, najmä v USA; pozri *moderna*

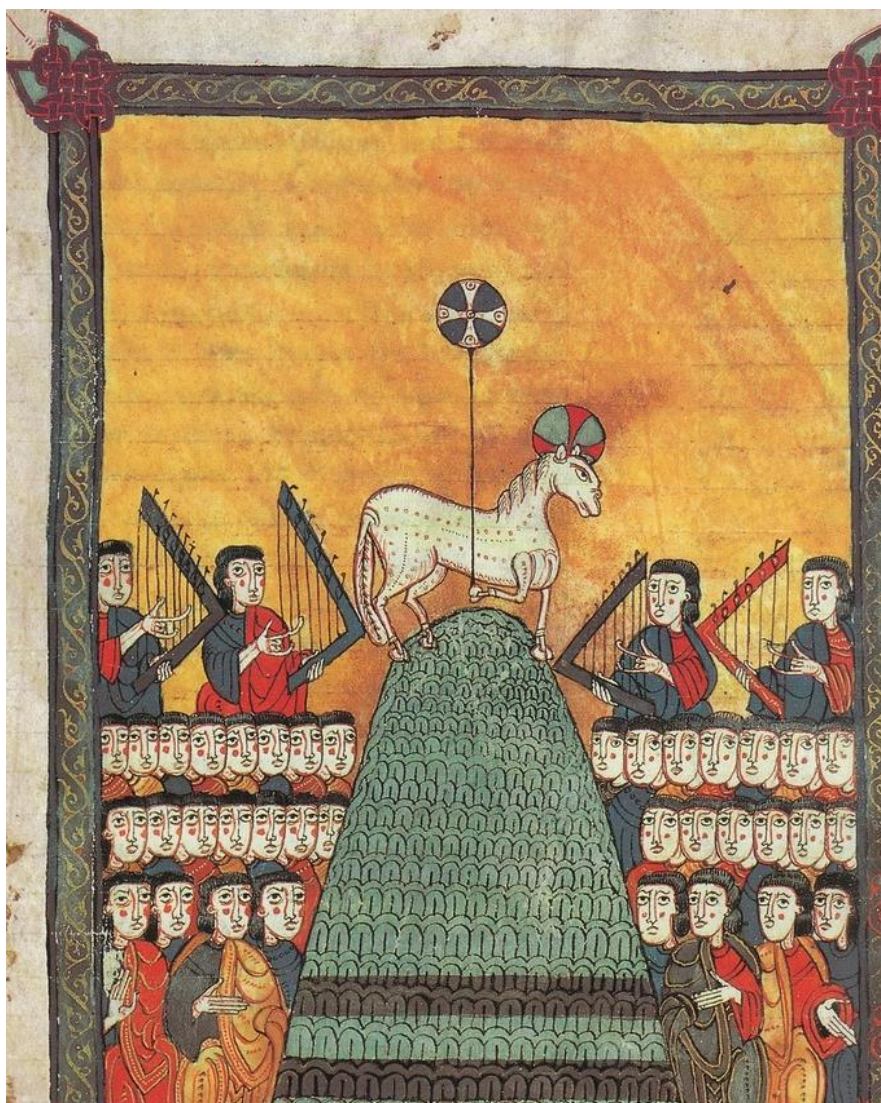
nová objektivita - *nuova oggettività*

Nová pieseň - (*Zjavenie Jána* 14,2-3); **Počul som** (sv. Ján) **aj zvuk z neba ako hukot mnohých vôd** (odkaz na *rajské rieky*) **a rachot silného hromu** (výraz Božej prítomnosti; podobne 1,15: *Sedem svietnikov*; 6,1: *Štyria apokalyptickí jazdci*; 19,6: *Videnie jazdca menom Pravý a Verný*) **a zvuk, ktorý som počul, bol ako zvuk citaristov, čo hrajú na citarách** (nástroje blahoslavenia Boha; odkaz na starozmluvnú liturgiu; podobne 5,8: *Apokalyptický baránok*; 15,2: *Oslava Boha pred plagiarmi*; 19,1-8: *Oslava Boha Stvoriteľa*). **Spievajú novú pieseň pred trónom** (blažené poslanstvo o spáse), **pred štyrmi bytosťami a pred staršími** (odkaz na nebeskú suitu z 4,6-9: *Videnie štyroch apokalyptických bytostí*; 4,10-11: *Dvadsaťštyri starcov*), **ale nikto sa nemohol naučiť tú pieseň naučiť** (vyvolení sa pieseň nemuseli učiť, lebo im bola daná pre ich zásluhy; ostatní sa ju nemohli naučiť, lebo ju nemohli počuť, a preto nemali podiel na víťazstve, spáse), **iba tých stoštyridsaťštyritisíc vykúpených zo zeme**.

-námet Nová pieseň je súčasťou kapitoly *Baránok vyhlasuje súd nad nepriateľmi* (14,1-19), kam patria dva ďalšie ikonograficky odlišné námety *Hora Sion* (14,1-5) a *Posolstvo troch anjelov a večné evanjelium* (14,6-12); Durerov grafický list s názvom „*144 000 spravodlivých vyzýva k odplate*“ odkazuje na verš (14,1)

(14,1-13. Baránok vyhlasuje súd nad nepriateľmi). **Nová pieseň** (Apokalypsa Getty, 1255-1260)

(14,2-3. Hora Sion). **Nová pieseň** (Beatus Osmi, 1086)

14,2-3. Baránok vyhlasuje súd nad nepriateľmi. Hora Sion). Nová pieseň (Apokalypsa z Angers, 1377-1382)

nová predmetnosť - 1. v širokom význame výtvarné tendencie od 1.svetovej vojny po koniec 70.rokov; protipól súbežných *abstraktných* tendencií (*kubizmus, futurizmus, rayonizmus, orfizmus, geometrická abstrakcia, abstrakcionizmus*); termín vznikol až po 2.sv.vojne v rozmedzí 1945-60; pozri *umenie objektu*

Baleka: v užšom význame americké a kanadské umenie 20.-30.rokov 20.st., ktoré ťažilo názorovo z *novej vecnosti* (*imaginatívne umenie* v nemeckom prostredí), *metafyzickej maľby* a ďalších smerov založených na zobrazení videnej reality; cez svoju vecnosť má romantické a sentimentálne rysy (idylizmus krajiny, farmárske práce), ale aj iróniu a kritickosť, existenciálnu úzkosť (najmä počas hospodárskej krízy v 30.rokoch), ľudské odcudzenie (bezútešnosť prázdneho priestoru); významnými predstaviteľmi Edward Hopper, G. Wood

-v širšom význame termín *nová predmetnosť* súhrnne označuje tendenciu výtvarného umenia od 1. sv. vojny do konca 70.rokov, pre ktoré je príznačný príklon k predmetnej realite sveta; obsahovo veľmi neurčitý termín „*nová predmetnosť*“ je používaný výhradne umeleckou *kritikou* (pozri *kritika výtvarného umenia*); v podstate začleňuje pod jedno označenie aj smery funkčne a názorovo protikladné, iba na základe ich vzťahu ku predmetnej skutočnosti; termín vznikol po 2.sv.vojne a mal zachytiť šírku, mnohotvárnosť a trvalosť vývojovej tendencie viazanej na zrkovú skúsenosť k objektívnej realite, ktorá bola (podľa názoru jej stúpencom) zatláčaná tendenciou *abstrakcie*

Prehľad smerov v rámci novej predmetnosti:

1.obdobie: od 1914-do 2.sv.vojny

metafyzická maľba 1910-1915

magický realizmus 20.roky

nová vecnosť okolo 1924

surrealizmus medzi svetovými vojnami

novoklasicizmus 20.roky

verizmus 20.roky

valori plastici

nuova oggettività/nová objektivita

ashcan-school 20.roky

sociálne umenie:

sociálny realizmus 20.st.

social realism 30.roky

proletárske umenie 20.-30.roky

nová predmetnosť 20.-30.roky

2.obdobie: od 2.svetovej vojny po 70.roky

nová figurácia: 50.-60.roky

art brut po 2.sv.vojne

neorealizmus 40.-50.roky

nový realizmus 50.roky

pop-art/neodadaizmus 50.-60.roky

fantastický realizmus poč.60.rokov

fotografický realizmus 60.roky

neoexpresionizmus 70.-80.roky

hyperrealizmus 80.roky

2. v užšom význame *americké a kanadské umenie* 20.-30.rokov 20.st.

Nová secesia - nemecká expresionistická skupina založená roku 1910 pod vplyvom *Die Brücke* a *Der Blaue Reiter*; pomáhal ju založiť *M. H. Pechstein*; pozri *expresionizmus*

nová vecnosť/Neue Sachlichkeit - maliarsky smer okolo 1924 v Nemecku v štýle *magického realizmu*; nové oživenie záujmu o predmetnosť, detailné zobrazenie skutočnosti; smer novej vecnosti reagoval na experimentovanie moderných umeleckých smerov ako bol *expresionizmus*, *dadaizmus*, *metafyzická maľba*, ale pritom súčasne využíval niektoré ich umelecké postupy ako naturalistický detail, magické svetelné efekty, ktoré však využíval skôr na vyjadrenie sociálno-kritických postojov; pozri *skupina Devětsil*, *verizmus*

Baleka: smer v nemeckom maliarstve a grafike 20.rokov 20.st., ktorý bol v povojnových rokoch súčasťou obecného príklonu európskeho umenia ku skutočnosti (pozri *nová predmetnosť*); docenenie reality malo odozvu aj v iných oblastiach (architektúra: jednoduché tvary, prehľadné usporiadanie foriem /*funkcionalizmus*, *Bauhaus*?/; literatúra: Brecht, Tucholsky, Zweig); nová vecnosť nadväzuje na predvojnovú vecnú tendenciu vo vývoji umenia, na podnety P.Cézanna (pozri *postimpresionizmus*), H.Rousseau (pozri *magický realizmus*), na *klasicizmus* aj ranú *renesanciu* (pozri *quattrocento*); nová vecnosť aktualizovala aj niektoré zložky *romantizmu* a *biedermeieru* (bez náboženských motívov); nová vecnosť bola súbežná s neoklasicistickými tendenciami vo Francúzsku (Picasso, Derain, Kubín, Herbin, Léger a tiež *surrealizmus*; pozri *novoklasicizmus*); vecnosť doceňovaná v Taliansku (pozri *nuova oggettività*, *metafyzická maľba*), doceňovaná aj v Holandsku (Ch.Tooropová), Čechách (Kremlička, Guttfreund, Vostřebalová-Fischerová, tiež *sociálne umenie*), doceňovaná v USA (E. Hooper) a ď. krajinách; smer nová vecnosť sa začal vyhraňovať už od 1918 najmä v berlínskom, drážďanskom, kolínskom a hannoverskom okruhu (G. Grosz, O. Dix, K.Hubbuch, R. Schlinger, Ch. Schäd); novým názor odmietal predovšetkým vnútornosť a citovú výraznosť *expresionizmu*, ďalej *futurizmus* (veci a objektívny svet premenil na dynamiku síl), ale odmietal aj smery abstrahujúce realitu (napr. *konštruktivizmus* a *abstraktné umenie*); nová vecnosť vyjadrovala odstup od vojny (rozvrat doposiaľ platných hodnôt aj v umení, trpké rozčarovanie); nová vecnosť hľadala nové hodnoty v príklonu k realite pozorovanej chladne a vecne, striedmo, s veľkým zmyslom pre jej jednotlivosti; pohľad však nebol celkom nezúčastnený, ako prezrádza skepsa a melanchólia, zameraný na každodennú skutočnosť civilizačného prostredia miest a fabrik; príznačný bol aj *žáner* a *krajinomaľba*, *zátišie*, ľudská figúra a *portrét*; nová vecnosť sa nevyhýbala motívom banálnych vecí, ošklivosti (mrzáci, akty); *aditívna kompozícia* zdôrazňovala osamotenosť vecí alebo človeka, navodzovala pocity záhady, mnohoznačnosti, magickosť (pre tento rys bola nová vecnosť spočiatku priradovaná k *magickému realizmu*); nielen motívy akoby vydelené z konkrétneho historického času (pozri *metafyzická maľba*), ale aj výstavba obrazov prehliada časový prvok a zdôrazňuje statickosť a priestor, priezračný, bez atmosféry; hladká a splývavá maľba (pozri *rukopis splývavý*) zotiera osobitosť maliarskeho rukopisu a ďalšie znaky maliarskej individuality; výrazná je kresbová zložka; výtvarný názor novej vecnosti ovplyvňovaný podstatne *fotografiou*, ktorá mala mimoriadnu umeleckú, dokumentárnu a sociálno-kritickú hodnotu; smer novej vecnosti

bol mnohotvárnym a rozdielnym javom nemeckého medzivojnového umenia; jeho vývoj ukončil nástup fašizmu, keď idealizujúce prúdy novej vecnosti previedol na svoju ideologickú a umeleckú základňu (pozri *umenie naciálno-socialistické*) 1939 a realistické prúdy prinútil vyhasnúť osobitne tým, že ich označil za úpadkové umenie (pozri *entartete Kunst*) a ich stúpcov vystavil prenasledovaniu; jednotlivé prúdy novej vecnosti: *revolučný* postoj (G.Grosz, O.Dix, K.Hofer, M.Beckmann, český časopis *Index*; pozri *revolučná vecnosť*) a postoj sociálno kritický (V.Böhringer, H.M.Davringhausen, príp. H.Hoerle, F.W.Seiwert z kolínskej *Skupiny pokrokových umelcov*), sčasti sa nová vecnosť približovala nemeckému *umeniu proletárskemu* (G.Jürgensová, H.Mertens, E.Wegner); silné boli aj prúdy k magickému (pozri *magický realizmus*), romantizujúcemu a idealizujúcemu podaniu reality (G.Schrimpf, A.Kanold, S.Scholz, F.Radziwill a d.); prvé veľké vystúpenie pod názvom nová vecnosť v Mannheime (1923); v 2.pol.20.rokov sa smer postupne odkláňal od pôvodného poňatia reality a realizmu za súčasného odvracania sa od spoločenskej kritiky; z kritického zorného uhla sa strácala téma fetišizácie vecí, vzájomného odcudzenia a seba odcudzenia človeka; tiež pôvodne nereprezentatívny žáner sa premenil na idylický reprezentatívny žáner evokujúci vlastenectvo a ľudovosť žánru 19.st.; s ním boli späté aj retardačné tendencie; názov smeru nová vecnosť je v podstate súhrnným označením názorov blízkych si podobným vzťahom k realite a realizmu a začlenením do rovnakej historickej situácie; termín aj cez istú mnohoznačnosť tendencií, ktoré označuje, bol prijatý *dejepisom umenia*; priradenie smeru pod *magický realizmus* alebo *verizmus* sa nepresadilo, rovnako ako návrh vydeliť zo smeru novej vecnosti radikálny prúd pod názvom *revolučná vecnosť*; porovnaj termíny *sociálne umenie*, *umenie proletárske*, *realizmus kritický* 2);

nová vlna - 1.smer vo francúzskej *kinematografii* na prelome 50.-60.rokov 20.st.; vystupuje proti stereotypným námetom tradičnej filmovej produkcie a proti systému hviezd; režiséri Chabrol, Godard, Truffaut, Resnais; pozri *réal filmový*

2.new wave; smer v *dizajne*; autorom knihy o talianskej podobe novej vlny je A.Branzi: „The Hot House“ (pozri *Archizoom Associanti*)

Nová zmluva - zaužívaný ale nesprávny názov: *Nový zákon*

nová zmluva - *zmluva* uzavretá medzi Hospodinom a ľuďmi prostredníctvom vykupiteľskej úlohy Krista; symbolizovaná *eucharistiou* počas *poslednej večere*; pozri *víno* (Becker, Lurker); *zmluva*

Lurker v súvislosti s heslom *víno*: symbolika vína vrcholí v Biblii vo výjave *Poslednej večere*, keď Ježiš podal svojim učeníkom kalich (pozri *grál*): "Pijte z neho všetci; lebo toto je moja krv, ktorá spečatuje novú zmluvu a prelieva sa za mnohé na odpustenie hriechov"

tzv. **nové farby** - v stredovekej *iluminácii* (pozri *Jenský kódex*) *pestré farby*, ktoré obsahovali významový prvok (záporný) v porovnaní s tzv.*starými farbami* (tlmené a *harmonické*)

Nové maliarstvo - parížska *impresionistická* skupina vystavujúca v galérii Duranda-Ruela; pozri *Batignollská skupina*

Nové nebo a nová zem - (Zjavenie Jána 21,1-8); **Videl som** (sv. Ján) **nové nebo a novú zem, lebo prvé nebo a prvá zem sa minuli a ani mora už niet** (židovská predstava mora ako démonickej sily; nové stvorenie sveta a celého vesmíru). **A videl som, ako z neba od Boha zostupuje sväté mesto, nový Jeruzalem** (Jeruzalem už jestvujúci v nebi ako náprotivok starého, hriešneho Jeruzalema; variant starej židovskej predstavy o vyzdvihnutí Jeruzalema do neba), **vystrojené ako nevesta, ozdobená pre svojho ženícha** (nový Jeruzalem ako symbol cirkvi - cirkev ako nevesta Kristova; vrcholné obdobie cirkvi; Nový Jeruzalem ako náprotivok neviestky babylonskej - pohanského Ríma). **A počul som silný hlas od trónu** (anjel; odkaz na Silného anjela z kapitoly 10,1-11) **hovoríť: „Hľa, Boží stánok je medzi ľuďmi!** (odkaz na Levitikus 26,11: archa zmluvy ako Boží príbytok; nový vzťah Boha a človeka). **A bude medzi nimi prebývať; oni budú jeho ľuďom a sám Boh, ich Boh, bude s nimi. Zotrie im z očí každú slzu** (odkaz na Izaiáša 25,8; podobne Zjavenie 7,17: Chválenie Pána mučeníkmi) **a nebude už smrti** (odkaz na Zjavenie 20,14: *Peklo* < Izaiáš 25,8; 35,10), **ani žiaľu; ani náreku, ani bolesti viac nebude** (bolesť ako kliatba a následok prvotného hriechu; podobne Zjavenie 7,16-18: *Chválenie Pána mučeníkmi*), **lebo prvé sa pominulo. “ A ten, čo sedel na tróne** (Boh sudca a kráľ), **povedal: „Hľa, všetko urobím nové“** (nové stvorenie sveta; odkaz na Izaiáša 43,18-19). **A hovoril: „Tieto slová sú verné a pravdivé“** (vlastnosti Boha; podobne 19,11: *Videnie jazdca Pravý a Verný*; 3,14: *Videnie siedmich svietnikov - List laodicejskému zboru*). **A povedal mi: „Stalo sa** (slovo Boh = skutok a splnenie; podobne 16,17: *Sedem pliaň*)! **Ja som Alfa a Omega** (podobne Zjavenie 1,8: *Listy ázijským cirkvám*), *Počiatok a Koniec* (Boh Stvoriteľ a Vševládca). **Smädnému dám zadarmo** (spása ako dar a akt Božej milosti) **z prameňa živej vody**

(Boh ako prameň života; prameň živej vody = Ježiš Kristus a nová viera - kresťanstvo: podobne Zjavenie 7,17: *Uctievanie Baránka*). **Kto zvíťazí, zdedí toto** (odkaz na Zjavenie 2,7; 3,12; 2,26; 3,21: *Videnie siedmich svietnikov - List efezskému a sardskému zboru*); **a ja budem jeho Bohom a on bude mojím synom** (odkaz na zmluvu Boha s človekom v Genezis 17,7-8; vzťah Boha a pravého kresťana = vzťah otca a syna: podobne Zjavenie 1,6: *Listy ázijským cirkvám* 14,1: *Hora Sion*). **Ale zbabelci, neveriaci, poškvrnení, vrahovia, smilníci, traviči, modloslužobníci a všetci luhári budú mať podiel v jazere horiacom ohňom a sírou; to je tá druhá smrť**“ (definitívna).

- Nové nebo a nová zem (21,1-8) je dôležité odlišiť od kapitoly *Večný raj* (22,1-5), ktorá je v ikonografii identifikovaná *stromom života*, a od kapitoly *Nový/Nebeský Jeruzalem* (21,9-27); do kapitoly Nové nebo a nová zem patrí ikonografický námet *Plnosť neba/Nebo* (21,5-8); pozri *spas v silach*

(21.5-6. Nové nebo a nová zem). **Majestas Domini** (Beatus Escorial, 950-955)

(21,1-8. Nové nebo a nová zem). **Palma spravodlivého** (Beatus Arroyo,1.pol. 13.st.)

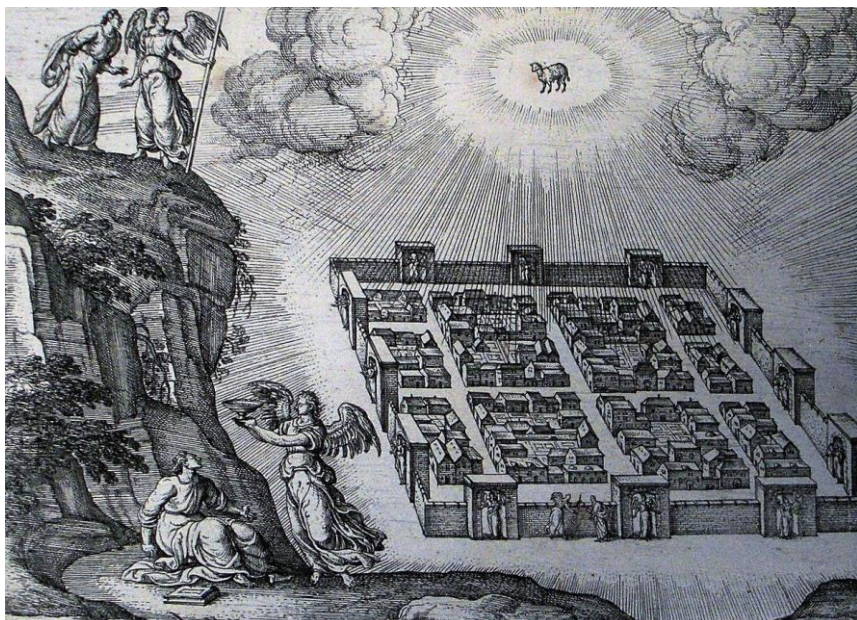
(21,1. Nové nebo a nová zem). **Nové nebo a nová zem** (Apokalypsa ‘Queen Mary, 14.st.)

(21,1-8. Nové nebo a nová zem). **Nebeský Jeruzalem zostupuje od Boha** (Apokalypsa z Angers, 73.scéna, 1377-1382)

P. van der Borcht: Nové nebo a nová zem (ilustrácia, Philips Medhurst Bible)

P. van der Borcht: Nové nebo a nová zem (ilustrácia, Philips Medhurst Bible)

H. J. Stock: Boh im zotrie každú slzu (20.st.)

Nové sily - francúzska skupina z 30.rokov 20.st.; pozri *Parižska škola*

nové striebro - označenie pre zliatiny medi, zinku a niklu; pozri *alpaka*, *mosadz*, *umelecké opracovávanie kovov*

nové umenie - iný názov pre *secesiu*, užívaný tiež v Spojených štátoch

Nové Zámky - pozri *veduta*, *Slovensko*

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=17
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=21

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=23
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=24
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=25

novecento - talianske pomenovanie umeleckých *slohov* a vývoja v 20.st.; v talianskom *dejepise umenia* termín pre talianske umenia 20.st.; súčasne je štýlovým pojmom vzťahujúcim sa v užšom význame na tvorbu skupiny *Novecento italiano*; pozri *sloh*

Novecento italiano - 1.spoločenstvo milánskych (G.Muzio a d.) a rímskych (M.Piacentini a d.) architektov vychádzajúcich vo svojej tvorbe z fašistickej ideológie; pozri *umenie talianske*, *architektúra talianska*

2.tvorba *skupiny* Novecento italiano, sústredujúcej *futuristov*, maliarov *pittury metafisici*, *postimpresionistov*; Gino Severini, Giorgio de Chirico, Giorgio Morandi, Arturo Martini, Felice Casorati a Mario Sironi; niektorí na čas podľahli tiež fašistickej ideológii

Novelli Pietro - (†1647); taliansky maliar barokovej doby; pôsobil hlavne v Palerme; tiež známy ako il Monrealese alebo Pietro „Malta“; Novelliho treba odlišiť ho od jeho otca (?) *Pietro Antonia Novelli* (†1804); bol tiež prezývaný svojimi súčasníkmi ako Raffael Sicílie

https://en.wikipedia.org/wiki/Pietro_Novelli

<https://www.google.sk/search?q=pietro+Novelli&espv=2&biw=1854&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjvr4a0isHMAhXC5xoKHSOCBCwQsAQIHA>

P. Novelli: Vzkriesenie (17.st.)

P. Novelli: Apollo zabíja Koronidu (17.st.)

P. Novelli: Orfeus (17.st.)

P. Novelli: Sv. Rozália (1647)

Novelli Pietro Antonio - (✠1804); tiež Pier Antonio; taliansky maliar, grafik a básnik

https://en.wikipedia.org/wiki/Pietro_Antonio_Novelli

<https://www.google.sk/search?q=pietro+antonio+novelli&espv=2&biw=1854&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwi3m7LUisHMAhWEIxoKHVDvDjQQsAQILQ>

P. A. Novelli: Spoved' (perokresba zo série Sedem sviatostí, 1779)

P. A. Novelli: Krst (perokresba zo série Sedem sviatostí, 1779)

P. A. Novelli: Eucharistia (perokresba zo série Sedem sviatostí, 1779)

P. A. Novelli: Manželstvo (perokresba zo série Sedem sviatostí, 1779)

P. A. Novelli: Pomazanie chorých (perokresba zo série Sedem sviatostí, 1779)

P. A. Novelli: Vysvätenie (perokresba zo série Sedem sviatostí, 1779)

P. A. Novelli: Konfirmácia (perokresba zo série Sedem sviatostí, 1779)

P. A. Novelli: Očista Panny Márie (1804)

november - čes. listopad; pozri mesačné obrazy

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3083757701/in/photostream/>
<http://necyklopedia.wikia.com/wiki/November>

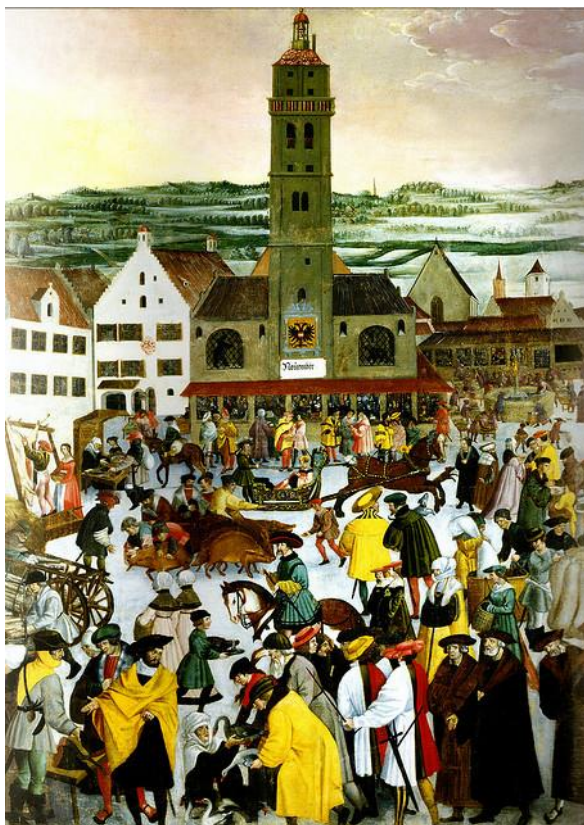
Mnich Pantaleone: November. Sejba kukurice a rúbanie dreva (mesačný obraz a zverokruhov^é znamenie Škorpion, dlážková mozaika Katedrály Santa Maria Annunziata v Otranto, Taliansko, 1163 - 1165)

November. Pasenie ošípaných a zber žaluďov (mesačný obraz zo stredovekého rukopisu)

November. Česanie ľanu (mesačný obraz z francúzskeho rukopisu)

Autor neznámy: November (augzburgský mesačný obraz, 1531)

HB podľa Jörga Breua St.: November (augzburgský mesačný obraz, 16.st.)

J. Colombe: November (mesačný obraz z Hodiniek vojvodu z Berry, 1485-1486)

November. Pasenie ošípaných a zber žaluďov (mesačný obraz z Breviarium Grimani, Flámsko, 1510)

Novembergruppe - Baleka v súvislosti s heslom *proletárske umenie*: skupina výtvarníkov pomenovaná podľa nemeckej novembrovej revolúcie 1918; patrí k jedným so skupín blízkym programu expresionizmu

nové médiá - pozri *umenie nových médií*

novgorodská škola - ruská umelecká tvorba v oblasti Novgorodu v 12.st., charakteristická maliarstve opúšťaním byzantských kánonov pri zobrazovaní postáv, svetlejším koloritom a slovanskou fyziognomiou; mozaiky postupne nahrádzané freskami; epické témy; rozvoj v súvislosti s *palaiologovským štýlom/palaiologovskou renesanciou*; v architektúre trojapsidové chrámy, chrám na krížovom pôdoryse s kupolou a prienikom *sedlových stiech*; pozri *vladimirskosuzdalská škola*

noví fauvisti - označenie tvorby z 80.rokov 20.st., vyjadrujúcej sa *gestickým* a expresívnym spôsobom, bez zdôrazňovania štýlových tradícií; umelci zahrňovaní tiež medzi *neoexpresionistov*; pozri *gestická maľba*

novinová čerň - *čerň novinová*

novinový formát - *formát novinový*

noviny - pozri *polygrafia*; *impressum*; *formát novinový*

J. Želibský: Kamelot (akvarel, gvaš, 1944)

J. Želibský: Predavač novín (gvaš, 1943)

novo - pozri *neo*; *historizmus*

Novobabylónska ríša - obnovená *Babylónska ríša* po porážke *Asýrčanov* vytvorená *Amorejcami*, *Chaldejcami*); trvanie 626-538 pr.Kr.; najznámejší panovník *Nabúkadnesar/Nebúcadnecar*; podrobená *Peržanmi* (Kýros II.); pozri *Elam*; *Starobabylónska ríša*; *starovek*

Beliana: vznik 626-538 pr.Kr. v čase oslabenia *Asýrie*; Novobabylónska ríša pravdepodobne založená asýrskym miestodržiteľom Nabopolasarom v *Babylone*; spolu s *Médami* zničili *Asýriu*; Nabopolasarovým synom bol *Nebúcadnecar* (pozri *Elam*), ktorý rozšíril ríšu o *Palestínu* (597 pr.Kr. dobytie *Jeruzalema*, odvlečenie *Židov* do zajatia, vznik štátu *Judea*; pozri *babylónske zajatie*); najznámejším panovníkom bol *Nebukadnecar* (pozri *Elam*); 539 pr.Kr. Novobabylónska ríša podrobená *Peržanmi*, kráľom *Kýrom* a stáva sa trvalou súčasťou *Perzskej ríše* až dovtedy, kým sa celého územia nezmocnil *Alexander Macedónsky* 331 pr.Kr.

novobabylónské umenie - posledná fáza starovekej jednotnej kultúry *Mezopotámie*; rozkvet miest, najmä *Babylónu*, ktorý bol novo zbudovaný potom, čo ho celkom zničil *Senecharib*; vybudovaný ako pevnosť a stredisko ríše; v stavebníctve vo veľkom používané pálené a hladené *tehly*; letný palác *Nebukadnecara* s reliéfnymi *palmetami* a *rozetami*; *Ištarina brána* a múry priľahlého paláca s levami, býkami a *gryfmi*; *zikkurat Etemenanki* - *babylónska veža*, ponímaný ako miesto základov zeme a neba; umelecká tradícia mezopotámskeho umenia prerušená vpádom *Peržanov*; odraz a prežívanie tradície ďalej až do doby *Alexandra Macedónskeho* v 1.pol.4.st.pr.Kr.; pozri *Novobabylónska ríša*

novobarok/neobarok - 1.*historizmus* z konca 19.st.

2.v pamiatkarstve neskoršie veľmi rozšírený a na škodu uplatňovaný pri prestavbách a *asanácii* historického židovského mesta v Prahe v snahe dosiahnuť „starý ráz“ mesta (pozri *pamiatková starostlivosť*; *národná kultúrna pamiatka*); pozri *gründerský sloh*

-historizujúci sloh, ktorý sa rozvíjal spolu s *pamiatkovým* hnutím; objavuje sa pomerne neskoro, nakoľko vtedajšia *kunsthistoria* sa vo všeobecnosti pozerala na barok ako na "skazenú renesanciu"; tvaroslovie preberá z neskorého baroka a uplatňuje ho v detailoch: barokové tvary *arkierov* a *manzardových striech*, barokové *portály*

Dudák: jeden zo štýlových prejavov historizmu 19.st., ktorý oživoval formy a princípy barokovej architektúry; neobarok sa rozvíjal najmä v poslednej tretine 19.st. a bol výrazom opozície proti chladnému klasicizmu; vo Francúzsku bol spočiatku neobarok aj výrazom sympatií k predrevolučnej dobe (*štýl druhého cisárstva/druhý empír*); v 70.-80.rokoch sa neobarok prelínal s neorenesanciou, neskoršie sa osamostatnil a čím ďalej viac bol ovplyvnený dynamickým barokom; doznievanie slohu pripadá na obdobie asi 1900-1905, keď sa neobarok prelínal so secesiou; sloh bol uplatňovaný najmä v reprezentačnej svetskej architektúre (panovnícke dvory Ľudovíta II. v Bavorsku a Napoleona III. vo Francúzsku;); významným predstaviteľom bol Charles Garnier, v Čechách Bedřich Ohmann, Osvald Polívka, Václav Roštápl; významnými staviteľmi bola rakúska firma Helmer & Fellner, ktorá sa špecializovala na stavbu divadiel po celej Európe (Opera/Smetanove divadlo v Prahe, Janáčkove divadlo v Brne, Vřídelská kolonáda a Císařské lázně v Karlových Varech a d.).

novobarokový sloh - novobarok

novodur - *plastická hmota* z tvrdého polyvinylchloridu

novofundlandský pes/Newfoundlandský pes - pozri *pes*, *animalieri*

E. Landseer: Novofundlandský pes (1824)

E. Landseer: Významný člen ľudskej spoločnosti (1831)

novogotické písmo - súhrnné označenie pre *písmo* z prelomu 15.-16.st., ktoré sa vyvíjalo z pomerne jednotného európskeho typu *gotického písma*; určené pre potreby rýchlejšieho písania > prevažujú *polokurzívne* a *kurzívne* formy (pozri *kanzlei*); od 18.-19.st. ho nahrádza *humanistické písmo*; novogotické písmo zriedkavo prežíva do 20.st.; pozri *nemecké novogotické písmo*; *švabach*, *kurenta*

novogotické písmo nemecké - nemecké novogotické písmo

novogotický sloh - novogotika

novogotika - *historizmus* z konca 19.st.; začiatky už okolo 1720 v Anglicku, od 1750 v podobe "*rokokovej gotiky*", od konca 18.st. súčasť *historizmu* (pozri *Gothic Revival*), rozšíreného v Európe a ojedinele prežívajúceho po súčasnosť (pozri *second pointed*); opiera sa vrcholnú gotiku, používa kameňa rovnako ako holé alebo *glazované* tehly, *terakotu*, *štukové* detaily, farebnú *fasádu*; pozri *windsorská novogotika*, *tudorovský oblúk*, *tudorovský sloh*; *viktoriánsky sloh*; *Gothic Revival*; Dudák: *symbolizmus* z architektúry

-*historizmus* z konca 19.st., inšpirujúci sa vrcholnou gotikou; napodobeninou anglickej gotiky vzniká *windsorská novogotika*; typickými znakmi *neogotickej architektúry* boli *štukové* detaily, liché *kružby*, ozdobné *mriežky*, *vikiere*, kované *veterníky*, farebná *fasáda*, *bridlicová krytina*, ako *stavebný materiál* kameň, holé alebo *glazované* tehly, *terakoty*

Dudák: jeden zo štýlových prejavov *historizmu* 19.st.; znovu oživenie *gotického slohu*; *neogotika* vychádzala z *romantického obdivu* ku stredoveku a neskoršie bola ovplyvnená *architektonickým purizmom*; v českom prostredí sa až do 20.rokov 20.st. používal pre pomenovanie štýlu termín *gotický* alebo *pseudogotický*, ktorý mal devalvujúcich charakter; obecné je možné rozlíšiť niekoľko fáz *neogotickej architektúry*, najmä s prihliadnutím k *stredoeurópskemu prostrediu*

Gothic Revival

2.pol.18.st.; anglická fáza, respektive predstupeň *neogotiky*; tradícia *gotickej architektúry* nikdy nebola v Anglicku prerušená (*survival*); znovuoživenie (*revival*) nastalo najmä v 2.pol.18.st., keď sa *romantizujúce neogotické tendencie* prejavovali súbežne s *klasicizmom* (vila spisovateľa Horáca Walpola v Strawberry Hill u Twickenhamu; 1748-77), prestavba zámku Inverary v Škótsku od Roberta Morrisa 1745-61); na európskom kontinente táto fáza takmer nemala obdobu

romantická neogotika

vymedzená 90.rokmi 18.st.-60.rokmi 19.st.; adjektívum "romantická" odkazuje na literárny smer *sentimentalizmus* - jeden z prúdov *preromantizmu*, ktorý sa rozvíjal najmä v Anglicku; kládol dôraz na citový zážitok človeka osamoteného v prírode s ktorou našiel súznenie; *romantická neogotika* sa zvyčajne delí na dve obdobia:

prvé obdobie: 90.roky 18.st.-20.roky 19.st.; *neogotická architektúra* teoreticky nadväzovala na poňatie *anglického parku* s drobnými *neogotickými* architektúrami (Čechy: parky vo *Veltrusoch*,

Krásném Dvoře - s gotickým *templom*, najneskôr už v roku 1797, v usadlosti Cibulka a usadlosti Klamovka v Prahe); významnou neogotickou stavbou v českých krajinách je Miestodržiteľský letohrádok v Kráľovskej oboře v Prahe-Bubenči od Jirího Fischera 1804-06)

druhé obdobie: asi 20.-60.roky 19.st.; architektúra sa rozvíjala najmä vo vzťahoch k nemeckému romantickému maliarstvu, ktorý vydvihol tému gotického chrámu; rozvoj nastal najprv v Nemecku (Karl Fridrich Schinkel), neskôr aj v ďalších krajinách, najmä strednej a severnej Európy; neogotika vtedy zodpovedala romantickej obľube stredoveku; bola označovaná za výraz severského ducha a v tomto zmysle bola považovaná za národný sloh; veľký vplyv mali názory J. W. Goetheho (odpor k osvietenenskému mechanizmu); lokálny patriotizmus sa prejavoval na dostavbe gotických katedrál, považovaných za výrazné symboly domácej histórie; vzorovým projektom sa stala dostavba dómu v Kolíne nad Rýnom (1842-80), v Čechách nasledovala rekonštrukcia a neskôr neogotická dostavba katedrály sv. Víta v Prahe; neogotickými novostavbami z tohto obdobia boli početné chrámy a pomníky, nemocnice, kasárne; gotické tvaroslovie sa uplatnilo na fasádach činžových domov; predstavitelia neogotiky tohto obdobia boli Josef Ondřej Kranner, Josef Niklas, František Schmoranz, Josef Hlávka

neskorá neogotika

vymedzená približne 90.rokmi 19.st.-1.desťročím 20.st.; rozvíjala sa súčasne so secesiou a pod jej vplyvom; inšpirovala sa neskorogotickou architektúrou s jej vegetatívnymi tvarmi, zdôraznením zániku a estetickou pitoresknosťou; neogotika tohto obdobia sa čím ďalej viac stávala iba slohovou kulisou prejavujúcou sa na fasádach činžových domov; predstavitelia neogotiky tohto obdobia: Kamil Hilbert, K.Liebscher, Bedřich Ohmann

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Novogotika>

http://it.wikipedia.org/wiki/Architettura_neogotica

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Neogotika>

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Neog%C3%B3tika>

<http://de.wikipedia.org/wiki/Neugotik>

http://es.wikipedia.org/wiki/Arquitectura_neog%C3%B3tica

http://fr.wikipedia.org/wiki/Style_n%C3%A9gothique

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0>

zámok Hluboká v Čechách

D. Shankbone: Kostol sv. Patrika v New Yorku

Zámocká kaplnka v Lednici (tudorovská novogotika)

novogotika anglická - windsorská novogotika

novogotika francúzska - francúzska novogotika

novogotika windsorská - windsorská novogotika

novoimpresionizmus - neoimpresionizmus

novoklasický sloh - novoklasicismus

novoklasicismus - 1.návrat ku klasickému umeniu *antiky* v 2.pol.19.st.; niekedy označenie pre *klasicizmus* 18.-19.st., ktorému predchádzal *klasicizmus* 17.st. v maľbe Poussina, Lorraina; na rozdiel od klasicizmu 17.-18.st. sú prejavy novoklasicismu prejavy rôznorodejšie; zdôrazňuje jasnú kompozičnú harmóniu, čisté obrysové línie, plasticky klenutý objem a tradičnú tematiku

2.*neoklasicismus*; smer výtvarného umenia v 20.rokoch 20.st.; významný najmä v architektúre (Olbrich, Perret, Brehrens); v maliarstve po 1.svetovej vojne ako reakcia na *kubizmus* (P. Picasso prechádza vtedy svojím „ingresovským“ obdobím; Lhote, Severini, Kubín, Derain, A. Herbin, F. Léger; v českej maľbe: Kremlička, Procházka a Ď.)

Dudák: súčasný dejepis umenia stiera sa rozdiel medzi klasicizmom 18. až 1.pol.19.st. a neoklasicismom ako jedným z variantov romantickej architektúry (od 2.pol.19.st.); v príčinách vzniku klasicizmu sa hľadajú prvé romantické črty (návrat, oživenie antickej minulosti); pochopiteľne pritom je prehliadaný základný rozdiel doby klasicizmu a romantizmu, z ktorých jedna kládla dôraz na rozum a druhá na cit, emócie ako aj fakt, že klasicizmus bol priamou reakciou na subjektívnosť a emocionálnosť baroka; pod neoklasicismus je potom zahrnuté obdobie od 1760 po poč.19.st. a neoklasicismus z konca z 2.pol.19.st. sa stáva poslednou fázou neoklasicismu, zatiaľ čo empír je označovaný aj ako vrchol klasicizmu; neoklasicismus (súbežný s vrcholom *romantizmu*) sa vyznačoval väčšou kompozičnou zložitou a bohatším dekórom (ako klasicizmus 18.st.) a stál už na prechode k *neorenesancii*

Neznámy autor: Schinkelovo Nové divadlo v Berlíne (1825)

novokrstenci - 1.z čias raného *kresťanstva*; pozri *ryba*, *holub/holubica* (Biedermann); *Biela sobota*
2.z čias *protestantizmu*; pozri *Kristus žehná malým deťom* (Hall); *habáni*

novoplast - mäkkená *plastická hmota*, ohybný polyvinylchlorid

novoplatonizmus - filozoficko-náboženský smer neskorej *antiky* (3.-6.st.), ktorý radikalizáciou spirituálnej Platónovej filozofie (pozri *platonizmus*) vytvoril sústavu mystickej gradualistickej *metafyziky* (gradualizmus = koncepcia plynulého a postupného vývoja), ktorá bola neskoršie naplnená kresťanským obsahom; významne ovplyvnil celé stredoveké myslenie a *renesančnú* filozofiu a umenie; zakladateľom tzv. rímskej novoplatónskej školy bol Plotínos (204-270 po Kr.); bytie chápal ako postupné emanácie božského (*demiurg*) k najmenej dokonalej mnohosti telesného sveta; poznanie chápal ako formu pripodobňovania človeka vesmíru s cieľom konečného návratu *duše* ku prajednote; cestou k tomu je očisťovanie duše potláčaním telesnej žiadostivosti, nazeranie svetového rozumu a dosiahnutie mystickej *extázy*, v ktorej sa individuálne vedomie rozplýva v božstvu; pozri *maniera*, *ideál 3*, *krása*; *neskoroantické umenie*; *mystika*; *Dionysius Areopagita*; *kabala*

novopohanstvo - pozri *pohanstvo*; *Schildknoten*

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Novopohanstv%C3%AD>

novorenesancia/neorenesancia - *historizmus* z poslednej tretiny 19.st., opierajúci sa o vrcholnú taliansku *renesanciu* 15.-16.st., neskoršie o zaalpskú renesančnú tvorbu; typickými znaky sú stĺpy stavané pred *piliere arkád*, *balustrádová atika*, *rizality*, *vežice* pripomínajúce *kastely*, *bosáž*; oživenie renesančných *nábytkárskych* prvkov; pozri *česká renesancia*; *generácia Národného divadla*

http://it.wikipedia.org/wiki/Architettura_neorinascimentale

Dudák: jeden zo štýlových prejavov historizmu 19.st.; neorenesancia sa prejavovala od poloviny a najmä v poslednej tretine 19.st.; nadviazala na taliansku renesančnú tvorbu 15.-16.st., v Nemecku a Čechách tiež na zaalpskú renesanciu 16.st.; zásluhou vynikajúcich architektov nadviazala na renesanciu tvorivým spôsobom v oblasti tvarovej aj konštrukčnej (časté používanie železných konštrukcií, aj keď často nepriznaných, tj. zakrytých pred zrakom); neorenesancia sa uplatnila najmä pri stavbe reprezentačných a kultúrnych svetských budov (divadlá, múzeá, školy); prvé neorenesančné stavby vznikli už v 30.rokoch 19.st. v Paríži (L'École des Beaux Arts) a v Drážďanoch (Opera, 1834-41); v Anglicku zostávali neorenesančné stavby triezvejšie a blížili sa viac duchu pôvodného klasicizmu (Charles Barry); v neorenesančnom (a klasicizujúcom) slohu prebiehala tiež mohutná výstavba a prestavba miest, napr. v Paríži (prefekt Georges-Eugène Haussmann previedol *asanáciu* Paríža, modernizoval dopravnú sieť mesta prerazením systému dlhých a širokých *bulvárov*; ďalej architekt J.C.Alphand; 1853-1870) a vo Viedni (vytvorenie Rignstrasse na mieste zrúcaných hradieb, 1867); v českých krajinách patrili k významným architektom neorenesancie Vojtěch Ignác Ullmann (stál na počiatku českej neorenesancie), Antonín Viktor Barvitijs (zasadzoval sa za strohé formy talianskej renesancie), Antonín Wiehl, ktorý bol inšpirovaný aj českou renesanciou 16.st. (pozri *vladislavská gotika*) a ľudovým staviteľstvom, a najmä Josef Zítka a Josef Schulz

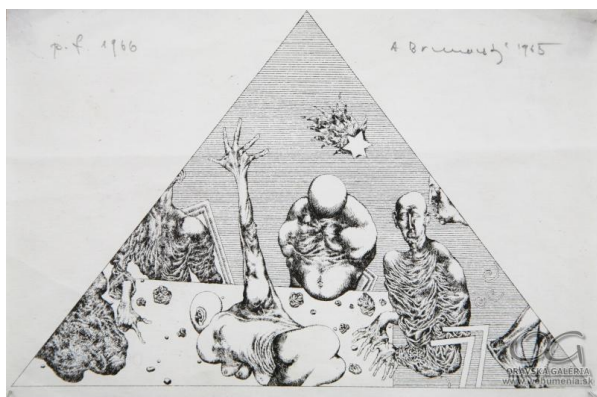
Arch. Louis Marie Cordonnier (návrh): Palác mieru v Haagu (1913)

novorenesančný sloh - novorenesancia

novoročenka - v *grafike užitej*: novoročné blahoželanie; pozri *klíčotypia*; *grafika umelecká*, *grafika reprodukčná* P.F./p.f, *pour féliciter*, *novoročenka*

Baleka: v umeleckej a priemyselnej *grafike* tlač typograficky upravená, prípadne tlač so zobrazením; novoročenkou môže byť pôvodná *grafika umelecká* so všetkými náležitosťami (*signatúra*, *číslovanie*, *prípisky*), ďalej *faksimile* umelecky cennej alebo zaujímavej predlohy a ď.; rozosielená ako novoročné blahoželanie a býva *zberateľským* predmetom

www: PF, slangovo péefko; odvodené z francúzskeho pour féliciter – „pre šťastie“; je zvyčajne kartička s práním do nového roka; vedľa najbežnejších papierových novoročieniek sa zriedkavo stretávame i s novoročenkami keramickými, drevenými apod.; v poslednej dobe sa dá stále častejšie stretnúť s novoročenkami v elektronickej podobe; pôvod a história hromadného rozšírenia novoročieniek v českom prostredí sú nejasné; obvykle sa uvádza, že významným šíriteľ novoročieniek bol gróf Karel Chotek z Chotkova a Vojnína (†1868), v rokoch 1826 - 1843 najvyšší pražský kastelán; s jeho menom je údajne spojené tiež prenikaniu skratky PF, z francúzskeho „pour féliciter“, do českého prostredia; francúzština patrila na začiatku 19.st. k povinnej výbave najvyšších spoločenských vrstiev, francúzska inšpirácia nie je preto prekvapujúca; zaujímavé však bezpochyby je, že skratka PF v českom prostredí udomácnila a dodnes je text PF alebo POUR FÉLICITER takmer bežnou súčasťou slovenských novoročieniek; vo Francúzsku sa toto slovné spojenie pre novoročné želanie v súčasnosti nepoužíva; história slovenských novoročieniek je však najmenej o niekoľko storočí staršia ako novoročenky Karla Chotka; bezpečne je doložená kovová novoročenka v podobe mince s nemecky písaným nápisom ZVM NEVEN IAHR bola vyrobená v pražskej mincovni a je datovaná do roku 1606; významnými propagátormi a tvorcami novoročieniek boli a sú výtvarní umelci; je pravdepodobne ich zásluhou, že novoročenka nemá byť iba slovným oznámením, ale tiež umeleckým dielom, ktoré má potešiť a často tiež pobaviť; všeobecné rozšírenie novoročieniek je spojené so sériovou výrobou najmä tlačených papierových želanie a v poslednej dobe tiež stále obľúbenejšími elektronicke rozosielenými novoročenkami; novoročenky si dodnes uchovávajú charakter dôverného osobného oznámenia; svoje miesto však majú aj v modernom obchodnom marketingu, v ktorom sú novoročenky významným reklamným nosičom; novoročenky v pôvodnom zmysle slova, t.j. zhotovené originálne grafickou technikou a napospol rozosielené umelcami sú vyhľadávaným zberateľským artiklom.

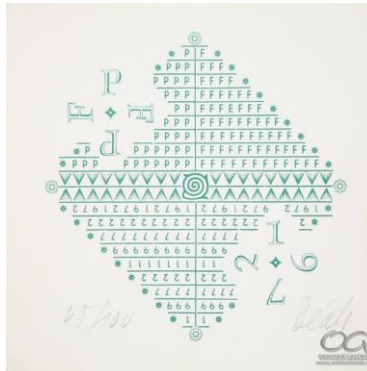
A. Brunovský: Novoročenka

Jozef Jankovič: Novoročenka

Jozef Jankovič: Novoročenka

Ivan Horyna: Novoročenka

Jozef Mužila: Novoročenka

Juraj Deák: Novoročenka

A. Štefunková-Szabová: Novoročenka

novorodenci - pozri *Opomenutie a smrť novorodencov, Vraždenie neviniatok, krst; dieťa*

novorokoko - *neorokoko*

novorománsky sloh - zriedkavejší *historizmus*, užívaný najmä pre cirkevné stavby, hrobky apod.; typickými znakmi sú *oblúčikový vlys s diamantovým rezom, lizény*

Dudák: jeden zo štýlových prejavov historizmu 19.st.; menej rozšírený, nevytvára samostatnú fázu v 2.pol.19.st.; často bol kombinovaný s prvkami byzantskej a ranokresťanskej architektúry (chrám Sacré-Coeur v Paríži, 1876-1919; prvky románskeho a byzantského slohu); používaný najmä pre cirkevné stavby, hrobky ap.; typickými znakmi sú *oblúčikový vlys s diamantovým rezom, lizény*; nemeckým variantom novorománskeho slohu bol *Rundbogenstil*, ktorý vychádzal z tvorby Karl Fridricha Schinkela a opiera sa o byzantské, taliansko-románske a taliansko-renesančné vzory; koncom 19.st. bol postavený rad novorománskych kostolov a železničných staníc

novoromantizmus - Baleka v súvislosti s heslom *romantizmus: historizmus* z konca 19.st., vychádzajúci z romantizmu

Slovník cudzích slov: vo výtvarnom umení označenie pre umelecké smery v 2.pol.19.st. hlásajúce návrat k zásadám *romantizmu*

novosumerské umenie - názov pre *sumerské umenie* v novosumerskej dobe (po 2.tis.pr.Kr.); t.j. umenie *Akkadu*, ktoré prevzalo sumerský výtvarný názor a *ikonografiu*; pozri *mezopotamské umenie*

Baleka: *akkadské umenie* v *Mezopotámii* (pozri *mezopotamské umenie*); trvalo až do nového vpádu Semitov asi okolo 2015 pr.Kr., keď si Akkad podrobil babylonský kráľ *Chammurabi*; v tomto období vybudované opevnenia *Uru*, vystavané *zikkuraty* v *Uru* a *Uruku*; v sochárstve voľné sochy vládcu *Gudeu*; pozri *Gudeov pohár*, *Gudeova stéla*

novotlač - *reprint/dotlač*; tlač už z použitej, často technicky opotrebovanej *matrice*; novotlač v prípade techniky *tlače z hĺbky* nedosahuje ani umelecky hodnotu pôvodnej tlače; pre nižšiu kvalitu nebývajú autorom *signované*; často sú tlačené bez súhlasu autora alebo po jeho smrti; autor *grafického listu* sa bráni znehodnotením tlačovej dosky; porovnaj *h.c.*; pozri *podpis*; *náklad*

www v súvislosti s heslom *originál-grafický list*: každý odtlačok je svojbytným, autentickým dielom; je pôvodný, originálny v tom zmysle, že je výsledkom umeleckej tvorivej činnosti; početné obmedzenia sú nevyhnutné; pre ich výšku sú stanovené pevné normy, ktoré nemožno prekračovať bez poškodenia umeleckej povahy grafického diela; limitovanie nákladu je súčasne obranou proti komerčnému zneužitiu; týka sa to rozpornej otázky tzv. novotlače (novej tlače zo starých dosiek) či v súčasnej dobe časté používanie dotlačí, a to v prípadoch, kedy ich nerobí sám autor

<http://www.galori.eu/news/tema-grafika1/>

novovek - tradičné označenie tretej fázy dejín ľudstva; pôvode za počiatok považovaný rok objavenia Ameriky 1492, v súčasnosti počiatok anglickej buržoáznej revolúcie 1640; pozri *starovek*, *stredovek*

novovek ranný -

http://en.wikipedia.org/wiki/Early_Modern_period

novoveké Katalánsko - *Katalánsko novoveké*

novozákonné apokryfy - *kresťanské apokryfy*

novozákonné témy a motívy - pozri *Nový zákon*, *postavy Nového zákona*

[http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Stoffe_und_Motive_\(Neues_Testament\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Stoffe_und_Motive_(Neues_Testament))